

Szenátorok egymás közt

DIÁKMELLÉKLET

7/1

A GRACCHUSOK TEVÉKENYSÉGE

Csoportos feladatlap

Keressétek meg a tankönyvetekben a római köztársaság válságát bemutató fejezetet, és ennek segítségével töltsétek ki az alábbi táblázatot! Hasonlítsátok össze Tiberius és Caius Gracchus tetteit!

	Tiberius	Caius
Néptribunusi működésük ideje		
Az általuk támogatott társadalmi rétegek		
Intézkedéseik a földekkel kapcsolatban		
Intézkedéseik a proletárokkal kapcsolatban		
Intézkedéseik a provincialakókkal kapcsolatban		
Haláluk körülményei		

7/2a

A TÁRSADALOM NAGY CSOPORTJAI

Szerepkártyák

Szenátori rend

Róma politikai vezető rétege volt, tagjai ősi arisztokrata családok leszármazottai, a főhivatali tisztségek betöltői. Hatalmas földbirtokaik (=latifundiumaik) egy része magántulajdon, de többsége a közföldről (ager publicus) bérbe vett terület, amit rabszolgamunkával műveltettek meg.

Birtokaikon piacra termeltek, ebből jelentős bevételre számíthattak. Itáliában belterjes gazdálkodást folytattak, szőlő, olajbogyó, gyümölcsök és zöldségfélék termesztése hozta számukra a hasznot.

A Kr. e. 2. század közepéig csak ők ítélezhettek peres ügyekben. A hadizsákmány javarészt az ő vagyonukat növelte, viszont tilos volt nagy hajót birtokolniuk.

Lovagok

A hódítások során meggazdagodott kereskedők, hajótulajdonosok rétege, akik adóbérlettel is foglalkoztak, így nem vehettek részt közvetlenül a politikai életben, nem vállalhattak hivatalt. A provinciákon nemcsak az adókat vették bérbe, hanem a vámoikat, erdőgazdaságokat, bányák üzemeltetését is. Egy összegben egy évre előre fizettek az államnak, majd a provincia lakóin a bérleti összeg többszörösét hajtották be. Élvezték a növekvő és gazdagodó birodalom fejlődő kereskedelmét, a nagyarányú szállításokat. Busás jövedelemre tettek szert a Kr. e. 2. és 1. században.

Plebejusok

Parasztok – a nagybirtok olcsó rabszolgamunkájával szemben nem bírták a versenyt. Sem a rabszolgákat, sem a korszerűbb technikákat, szerszámokat nem voltak képesek megfizetni. Továbbra is gabonát termesztettek, miközben az nagy mennyiségben és olcsón áramlott Rómába. Következésképpen sokan tönkrementek, földjeiket kénytelenek voltak eladni, ezáltal újabb lehetőséget teremtettek földvásárlásra az arisztokraták számára. A parasztek helyzetét csak nehezítették a hosszú háborúk, mert távollétükben nem volt más, aki művelhette volna földjüket. Hannibál csapatainak itáliai pusztítását sem tudták kiheverni a minden tartalék nélküli kisbirtokosok.

Kézművesek, kiskereskedők – a hatalmas, rabszolgák tömegét foglalkoztató műhelyek megjelenésével a kisiparosok, a provinciákból olcsó árut hozató nagykereskedőkkel szemben pedig a kis üzletek tulajdonosai rövid időn belül tönkrementek.

Az elszegényedett rétegek számára a katonáskodás vagy egy távoli provincia gyakran veszélyes területe jelenthetett kiutat. Legtöbben mégis a városi proletariátus létszámát növelték.

7/2b

A TÁRSADALOM NAGY CSOPORTJAI

Szerepkártyák

Proletárok

A magántulajdonukat vesztett tömegek Rómába és Itália nagyvárosaiba özönlöttek, hogy ott biztosítsák megélhetésüket. Alkalmi munkákból éltek, esetleg műhelyekben dolgoztak, de legtöbbször csak elvárták, hogy az állam gondoskodjék róluk. Rendszeressé vált számukra az ingyen gabona osztása, és ingyenes cirkuszi játékok rendezése. „Panem et circenses” – hirdették a szenátorok, akik különféle politikai célokra is felhasználták őket, gyakran szavazatukat is megvásárolták.

Katonák

A római hadsereget vagyoni helyzet alapján toborozták, a katonák saját maguk gondoskodtak felfegyverzésükről. Akinek nem volt földje, vagyona, az nem volt köteles katonáskodni. Az elszegényedett plebejusok száma egyre nagyobb lett, egyre nehezebb volt a kellő létszámú hadsereget felállítani. Kr. e. 163-ban a katonai szolgálatra kötelezett polgárok száma 337 ezer, harminc év alatt számuk több mint 20 ezerrel csökkent. Ráadásul a birodalom hatalmas mérete egyre gyakoribb háborúskodást követelt meg, ami tovább rontotta a parasztság gazdasági helyzetét. A hadsereg helyzete akkor rendült meg, amikor a meghosszabbodott határok védelme sok feladatot jelentett. A rabszolgák tömegeinek biztonságos őrzése is új kihívásként jelentkezett. Egyes esetekben a légiók vezetői a gyors egyéni meggazdagodásuk érdekében korrupcióra is hajlandók voltak.

Rabszolgák

A hódító háborúk következményeként tízezzrel hozták a rabszolgákat Rómába, a rabszolgák ára ezáltal jelentősen lecsökkent. Nem embernek, hanem beszélő szerszámnak tekintették őket. Nemcsak bányákban és gályákon dolgoztatták őket, hanem a mezőgazdasági nagybirtokon, a latifundiumokon is. A mezőgazdasági munkák időszakában alig hagyták őket aludni, télen meg a fejadagjuk volt nagyon kevés. Legkialátástalanabb helyzete a gladiátoroknak volt. Macedóniából behurcolt szaktudással rendelkező rabszolgák sorsa a városok műhelyeiben általában könnyebb volt. Legértékesebbnek a művelt, írástudó görög rabszolgákat tartották, ők lettek a gazdag családok házitánítóit.

7/4a

FELADATLEÍRÁS**A Tiberius Gracchust támogató párt számára**

Készüljete fel a vitára a Tiberius terveit ellenzőkkel, és a testvérét támogatókkal szemben! Közben azonban mindannyian gondoljatok saját érdekeitekre is, amelyeket a társadalomban elfoglalt helyetek határoz meg!

Vágjátok csíkokra, és érdekeltségeiteknek megfelelően osszátok el egymás között az alábbi érveket! Az üres csíkokra pedig írjatok újakat!

A vita szabályai

- A pártot a szenátorok vezetik. Csak az beszélhet, akinek ők szót adnak.
- Mindenkinek olyan gondolatokat kell megfogalmaznia, amely összhangban áll pártjának álláspontjával és a saját (szerep szerinti) társadalmi érdekeivel.
- A vita során közösen találnotok kell legalább egy olyan politikai törekvést, amelyben mint közösen elfogadható lépésben, meg tudtok egyezni.

Lehetséges érvek amellet, hogy Tiberius Gracchusnak igaza van

Szegény városi proletárok megérdemlik, hogy földet kapjanak.

Maximálni akarja a bérelhető földek nagyságát. Nagyon helyes, egyesek kezén úgy is túl nagy vagyonok vannak.

Ha adunk földet a nincsteleneknek, akkor belőlük katonák is lehetnek. A hadseregnek szüksége van a reformokra.

Legalább 60 ezer nincstelenen kellene segítenünk.

Ha nem adunk megélhetési lehetőséget, földet a legszegényebbeknek, akkor ide tódulnak Rómába, és közpénzen kell őket eltartanunk.

Még az Itáliában élő vadállatoknak is van barlangja vagy búvóhelye, de azoknak, akik harcolnak Rómáért, nincs házuk.

Bíróság fog dönteni az 500 jugerum fölötti földek visszaadásáról, a korábbi birtokos még kártérítést is kap.

Nem ingyen kapnák a földet, de méltányos lenne az ár.

Van pénz a reformokra, szerencsére ránk hagyta Pergamon királya a vagyonát.

Ha nem ő lesz ismét a néptribunus, a szenátus leállíttatja a földosztást.

7/4b

FELADATLEÍRÁS**A Tiberius Gracchus törekvéseit ellenző párt számára**

Készüljete fel a vitára a Tiberius terveit támogatókkal szemben. Közben azonban mindannyian gondoljatok saját érdekeitekre is, amiket a társadalomban elfoglalt helyetek határoz meg!

Vágjátok csíkokra, és érdekeltségeiteknek megfelelően osszátok el egymás között az alábbi érveket! Az üres csíkokra pedig írjatok újakat!

A vita szabályai

- A pártot a szenátorok vezetik. Csak az beszélhet, akinek ők szót adnak.
- Mindenkinek olyan gondolatokat kell megfogalmaznia, amely összhangban áll pártjának álláspontjával és a saját (szerep szerinti) társadalmi érdekeivel.
- A vita során közösen találotok kell legalább egy olyan politikai törekvést, amelyben mint közösen elfogadható lépésben, meg tudtok egyezni.

Lehetséges érvek annak alátámasztására, hogy Tiberius Gracchus árt Rómának

Közföldjeinket akarja szétszítani egy csak szaporodni képes rétegnek.

El akarja venni azt a földet, amiért megdolgoztunk, amit megérdemlünk.

A hadsereg erős és győzni képes. Így is megvédjük Rómát.

Nincs joga másnak adni a közös földeket.

Most a közföldeket veszi el, legközelebb már az őseink által megszerzett birtokainkra is szemet vet.

Meg kell ölnünk Tiberiust mielőtt nem késő, és mielőtt elveszítjük földjeinket.

A kártérítés jóval kisebb, mint a föld valódi értéke.

A földnélküliek úgy sem tudnák megfizetni a 30 jugerumnyi föld árát, az államnak nem lesz bevétele, csak a kártérítéseket kell fizetnie.

El akarja herdálni Pergamon király Rómára hagyott kincseit.

Megszegi az ősi szokásokat, még egy évre néptribunus akar lenni.

Már úgyis a rabszolgák művelik a földet olcsón, ezen nem lehet kisbirtok-adományozással változtatni, mert úgyis elveszítik a kapott földet, ahogy korábban is.

7/4c

FELADATLEÍRÁS**A Caius Gracchust támogató párt számára**

Készüljete fel a vitára a Caius terveit ellenzőkkel és a testvérét támogatókkal szemben. Közben azonban mindannyian gondoljatok saját érdekeitekre is, amiket a társadalomban elfoglalt helyetek határoznak meg!

Vágjátok csíkokra, és érdekeltségeiteknek megfelelően osszátok el egymás között az alábbi érveket! Az üres csíkokra pedig írjátok újakat!

A vita szabályai

- A pártot a szenátorok vezetik. Csak az beszélhet, akinek ők szót adnak.
- Mindenkinek olyan gondolatokat kell megfogalmaznia, amely összhangban áll pártjának álláspontjával és a saját (szerep szerinti) társadalmi érdekeivel.
- A vita során közösen találnotok kell legalább egy olyan politikai törekvést, amelyben mint közösen elfogadható lépésben, meg tudtok egyezni.

Lehetséges érvek amellett, hogy Caius Gracchusnak igaza van

A szegény városi proletárok megérdemlik, hogy földet kapjanak.

Maximálni akarja a bérelhető földek nagyságát, nagyon helyes, egyesek kezén ugyanis túl nagy vagyonok vannak.

Ha adunk földet a nincsteleneknek, akkor katonák is lehetnek, a hadseregnek szüksége van a reformokra.

Legalább 60 ezer nincstelenen kellene segítenünk.

Ha nem adunk megélhetési lehetőséget, földet a legszegényebbeknek, akkor idetódulnak Rómába, és közpénzen kell őket eltartanunk.

Még az Itáliában élő vadállatoknak is van barlangja vagy búvóhelye, de azoknak, akik harcolnak Rómáért, nincs házuk.

Karthágó területe lakatlan és jó az éghajlata, telepítsünk oda szegényeket.

Gondoskodik a plebsről olcsó gabona osztásával.

Itáliai szövetségesek velünk együtt harcolnak, megérdemlik a római polgárjogot.

Asia provincia adójának beszedési joga a lovagokat illeti, a szenátusnak is van elég kiváltsága.

Róma jobb jövőjéért harcolt, akik ellene vannak, azok csak saját érdekeiket nézik.

7/4d

FELADATLEÍRÁS**A Caius Gracchus törekvéseit ellenző párt számára**

Készüljete fel a vitára a Caius terveit támogatókkal szemben! Közben azonban mindannyian gondolatok saját érdekeitekre is, amiket a társadalomban elfoglalt helyetek határoz meg!

Vágjátok csíkokra, és érdekeltségeiteknek megfelelően osszátok el egymás között az alábbi érveket! Az üres csíkokra pedig írjátok újakat!

A vita szabályai

- A pártot a szenátorok vezetik. Csak az beszélhet, akinek ők szót adnak.
- Mindenkinek olyan gondolatokat kell megfogalmaznia, amely összhangban áll pártjának álláspontjával és a saját (szerep szerinti) társadalmi érdekeivel.
- A vita során közösen találotok kell legalább egy olyan politikai törekvést, amelyben mint közösen elfogadható lépésben, meg tudtok egyezni.

Lehetséges érvek annak alátámasztására, hogy Caius Gracchus árt Rómának

Közföldjeinket akarja szétszítani egy csak szaporodni képes rétegnek.

El akarja venni azt a földet, amiért megdolgoztunk, amit megérdemlünk.
Nincs joga másnak adni földjeinket.

A hadsereg erős és győzni képes. Így is megvédjük Rómát.

Az nem segítség, ha elűznek bennünket szeretett hazánkból, és a távoli, elátkozott földön kell élnünk.

Most a közföldeket veszi el, legközelebb már őseink által megszerzett birtokainkra is szemet vet.

Meg kell ölnünk mielőtt nem késő, mielőtt elveszítjük földjeinket.

Karthágó földje elátkozott, hazaárulás oda derék rómaiakat telepíteni, istenkáromló ötlet.

Hajhássza a népszerűséget olcsó gabona osztásával.

Csupa ellentétes dolgot akar, azt mondja a nép érdekeit képviseli, de el akarja venni a római nép kiváltságát, a római polgárjogot.

Felháborító, hogy sérti a szenátus jogkörét.

Intézkedései hatására vizály, sőt polgárháború réme dúlja fel Rómát.

